

Hensynssoner for kirkene

Vedlegg 3 til Kommuneplanens arealdel 2024-2036

© Skaun kommune 2024

Tittel	Hensynssoner for kirkene – vedlegg 3 til Kommuneplanens arealdel 2024-2036
Ferdigstilt	29.10.24, vedtatt av kommunestyret 17.12.24
Utgave	3. utgave
Ansvarlig	Avdelingsleder plan- og byggesak
Medvirkende	Plan og miljø, og Kommunikasjon og personal
Design	Kommunikasjon og personal
Forsidebilde	Skaun kommune

Innholdsfortegnelse

1	Etablering av hensynssoner	4
1.1	Automatisk fredning og listeføring	4
1.2	Hensynssoner for kirkene.....	5
1.3	Sikring for utvidelse av kirkegårdene.....	5
1.4	Statlige føringer	5
2	Forslag til hensynssoner	6
2.1	Skaun kirke.....	6
2.2	Buvik kirke.....	6
2.3	Børsa kirke	7

1

Etablering av hensynssoner

I forbindelse med Kommuneplanens arealdel 2024-2036 foreslår kommunedirektøren at det etableres hensynssoner rundt de tre kirkene i kommunen. I 2022 ble det etablert hensynssoner for åtte kulturmiljøer, da [Kulturmiljøplan for Skaun kommune 2022-2032](#) ble vedtatt.

Etablering av hensynssoner ved kirkene ble også omtalt i Helse-, oppvekst- og kulturutvalget (HOKU) 02. mars 2023 (sak 13/23), da oppfølging av kulturmiljøplanen ble behandlet. Under punkt 9, som omhandler etablering av hensynssoner ved kirkene i kommunen, vises det til kulturmiljøplanen:

For å bevare kirker, kirkegardene og kulturmiljøet rundt kirkene vil kommunen bidra til at det lages egne hensynssonedokument med hensynssoneområder for de tre kirkene, og at disse så innarbeides som nye vedlegg i Kulturmiljøplan og senere innarbeides i kommuneplan.

Kommunedirektøren vil i kommende arealplan fremme hensynssoner rundt kirkene, og i den anledning utforme korte merknader til hvert område.

Behandlingen i HOKU bygde på kulturmiljøplanen. I punkt 6.9 i planen framgår det blant annet at:

De tre kirkene i Skaun kommune er alle fredet, via automatisk fredning eller gjennom listeføring. Kirkene ligger sentralt og godt synlig i sine respektive bygder. For å bevare kirkene, kirkegardene og kulturmiljøet rundt kirkene vil kommunen bidra til det lages egne hensynssonedokument med hensynssoneområder for de tre kirkene, og at disse så innarbeides som nye vedlegg til Kulturmiljøplan og senere innarbeides i kommuneplan.

1.1 Automatisk fredning og listeføring

Skaun kirke er en av kommunens automatiske fredede bygninger etter kulturminneloven. I tillegg har kommunen både Buvik kirke og Børsa kirke, som har vernestatus gjennom listeføring, som gir regler om forvaltning av kulturhistorisk verdifulle kirker tilknyttet Den norske kirke.

Automatisk fredning av kulturminner deles i fire kategorier. Skaun kirke inngår inn under det første av disse fire punktene, som omhandler det før-reformatoriske. Kulturminner fra før år 1537 er automatisk fredet etter kulturminneloven § 4 første ledd, uten at det er behov for egne vedtak om dette.

For kirker bygd før år 1850 er det automatisk listeføring. Buvik kirke er bygd i 1819, og faller inn under denne kategorien. I kulturmiljøplanen framgår det at:

De rundt 300 kirkene i Norge som alle er oppført mellom 1650 og 1850, betraktes som verneverdige og er derfor listeførte. Eventuelle tiltak/vedlikeholdsarbeid på disse kirkene skal sendes til Riksantikvaren for uttalelse. Riksantikvaren gir faglige råd, men det er biskopen som gir endelig vedtak etter kirkeloven.

Børsa kirke er også fredet gjennom listeføring, selv om den ble bygd i 1857. Dette skyldes kirkens arkitektoniske kvaliteter. Børsa kirke er tegnet av en av 1800-tallets mest kjente norske arkitekter, Christian H. Grosch.

1.2 Hensynssoner for kirkene

Med bakgrunn i kirkenes kulturhistoriske kvaliteter og deres kulturmiljø, velger kommunedirektøren å foreslå hensynssoner rundt alle tre kirkene.

I kapittel 2 vises områdene som foreslås som hensynssoner. Etter endelig behandling av Kommuneplanens arealdel 2023-2035 skal det lages egne hensynssonedokumenter for kirkene, som skal inngå som hensynssonedokument 9, 10 og 11 i kulturmiljøplanen.

1.3 Sikring for utvidelse av kirkegårdene

Kirkegårdene har framtidig behov for utvidelse. Ut ifra kulturmiljøfaglige forhold, ser ikke kommunedirektøren noen motsetning mellom utvidelse av kirkegårdene og etablering av hensynssoner for kirkene.

1.4 Statlige føringer

Oppfølging av kirker og tilpasning av kirker inn i framtidig kulturlandskap er omtalt i flere statlige notater. Disse omhandler blant annet trygging av kulturmiljøet kirkene inngår i. Etablering av hensynssoner er omtalt i regjeringens veileder [Forvaltning av kirke, gravplass og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø](#).

2

Forslag til hensynssoner

2.1 Skaun kirke

Skaun kirke er blant Trøndelags best bevarte middelalderkirker. Kirka har gjennomgått noe færre ombygginger og endringer enn mange tilsvarende kirker.

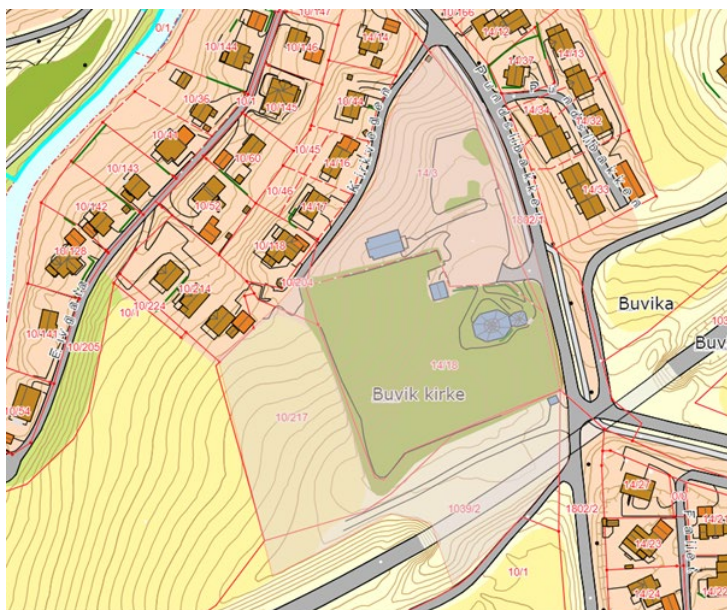
Kirka er konstruert i en rektangulær form og skal være oppført i 1183. Byggverket er i stein og har 250 plasser. Den er i tidlig gotisk stil med romansk påvirkning.

2.2 Buvik kirke

Buvik kirke var 200 år i 2019. Den skiller seg ut ved at den er har det som kalles et åttekantplan. Kirka er en av Trøndelags åttekantede kirker, sammen med blant annet kirkene i Klæbu og på Støren.

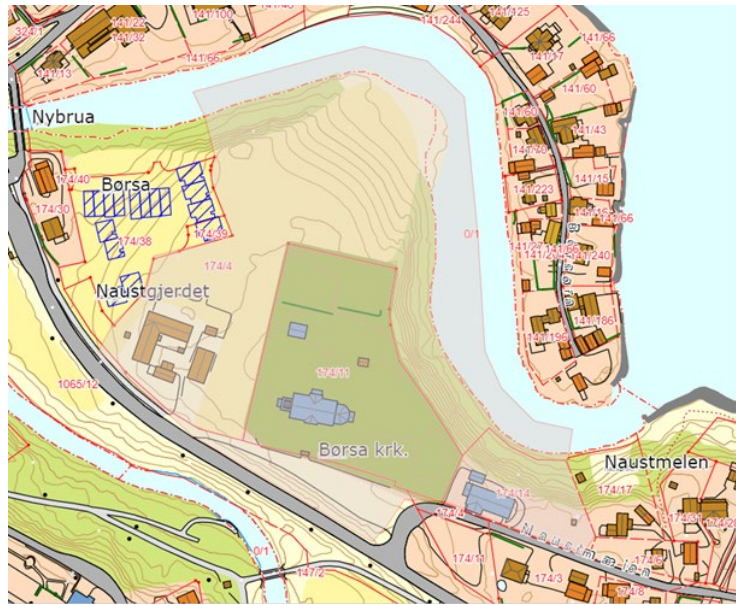
Buvik kirke er den tredje kirka som er bygget i Buvika. De to tidligere lå ved Presthus. En av disse ble senere flyttet til Kjerkhaugen ved Brekka.

2.3 Børsa kirke

Børsa kirke er ei langkirke bygd i 1857. Byggverket er i tømmer. Den er kommunens største kirke med 450 plasser. Arkitekt for bygget var Christian Heinrich Grosch.

Kirka er ei korskirke hvor hovedskipet er orientert vest-øst med korte korsarmer mot sør og nord. Tårnet står i vest og koret er i øst. Det er bygd til et sakristi til dåpsfolk øst for koret.

**aktiv og attraktiv
sammen**